



Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 566/2023
08.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Владимир Милановић, адвокат из ..., против тужене Опште болнице Ваљево, са седиштем у Ваљеву, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1547/22 од 21.07.2022. године, у седници одржаној 08.11.2023. године донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1547/22 од 21.07.2022. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ваљеву П1 383/21 од 04.04.2022. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име топлог obroка и регреса – разлике укупне зараде за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати 67.172,12 динара са затезном каматом почев од 25.12.2021. године до исплате, као и 9.423,59 динара на име затезне камате обрачунате до 24.12.2021. године. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу плати на име трошкова парничног поступка 84.800,00 динара са затезном каматом од дана извршности пресуде па до исплате. Ставом трећим изреке, тужилац је ослобођен обавезе плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1547/22 од 21.07.2022. године, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом и другом изреке, тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца за исплату топлог obroка и регреса за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године, са каматом, и одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка са каматом, а исти је обавезан да туженој накнади трошкове првостепеног поступка у износу од 2.481,00 динар. Тужилац је обавезан да туженој накнади и трошкове поступка по жалби у износу од 9.927,60 динара, а одбијен његов захтев за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио благовремену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао добијану пресуду, применом одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП ("Службени гласник РС", бр. 72/11...18/20) и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на којој Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у утуженом периоду (01.04.2018.- 31.03.2021. године) био у радном односу код тужене, распоређен на пословима "...", са коефицијентом за обрачун и исплату зараде од 8,98. У утуженом периоду тужена је тужиоцу обрачунавала плату множењем коефицијента радног места и прописане основице, након чега је тако обрачунату плату са увећањима и накнадама, упоређивала са минималном зарадом и по потреби допуњавала до износа минималне зараде. У обрачунским листама на име тужиоца за утврђени период плата је исказивана у висини минималне зараде, колико је тужиоцу и исплаћено. Накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у листама нису исказане. Вештачењем од стране судског вештака економско-финансијске струке, утврђен је обрачун регреса и исхране за утужени период.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужиле усвојио и обавезао тужену да јој исплати накнаду за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, у утуженом периоду, јер је закључио да у минималној заради која је тужиле, у утуженом периоду, исплаћивана, није садржана накнада трошкова који су предмет овог спора. При том, првостепени суд је прихватио варијанту обрачуна ових трошкова спрам најповољнијих критеријума за туженог у важећим посебним колективним уговорима у Републици Србији, применом елемената за обрачун и то: дневни износ топлог obroка у висини од 250,00 динара бруто и месечни износ регреса у висини од 1/12 минималне зараде.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду тако што је тужбени захтев тужиоца одбио применом одредбе члана 118. став 1. тачке 5. и 6. Закона о раду („Сл. гласник РС“, бр.24/05 са изменама и допунама), у вези одредбе члана 2. став 2. истога закона и одредбе члана 4. Закона о платама у државним органима и јавним службама („Сл. гласник РС“, бр.34/01...21/16), налазећи да су примања по основу зараде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту, као једном од елемента плате, а да Посебним колективним уговором није предвиђено ово право запослених.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је правилно применио материјално право.

Закон о раду, у одредби члана 105. став 3. прописује да се под зарадом сматрају сва примања из радног односа, осим примања из члана 14, 42. став 3. тачке 4. и 5. члана 118. став 1. тачка 1-4, члана 119, члана 120. тачка 1. и 158. тог закона. Према одредби члана 118. став 1. тачке 5. и 6. Закона о раду, запослени има право на накнаду

трошкова у складу са Општим актом и Уговором о раду, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин и на регрес за коришћење годишњег одмора, а висина трошкова из става 1. тачка 5. тог члана мора бити изражена у новцу (став 2).

Закон о платама у државним органима и јавним службама, прописао је начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања, поред осталог и за запослене у јавним службама које се финансирају из буџета РС, АП и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3). Одредбом члана 3. став 1. тог закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плате утврђује Влада, осим за Председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама Председника Републике и Народне скупштине РС. На основу одредбе члана 4. став 1. Закона о платама у државним органима и јавним службама, коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а на основу члана 2. истог члана закона, коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач РС, АП и јединица локалне самоуправе („Сл. гласник РС“, бр.106/18), у одредби члана 90. одређује елементе за утврђивање плате, тако што се плата утврђује на основу: основице за обрачун плата, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плате и дела плате по основу радног учинка у складу са законом (став 2); основна плата припада запосленом који ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3).

На основу одредбе члана 91. Посебног колективног уговора за здравствене установе чији је оснивач РС, АП и јединица локалне самоуправе („Сл. гласник РС“, бр.96/19 и 58/19), одређени су елементи за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плата, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плате и дела плате по основу радног учинка у складу са законом (став 2); основна плата припада запосленом који ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3).

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, које је Влада РС донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из Буџета РС, АП и јединица локалне самоуправе. На основу одредбе члана 2. став 1. тачка 13. те Уредбе утврђени су коефицијенти за обрачун и исплату плата запослених из члана 1. ове Уредбе које се примењује и на запослене у здравственим установама.

У конкретном случају, тужилац је запослен у здравственој установи па се на утврђивање и обрачун његове плате, као и накнаде и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијарна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом, положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Како је одредбом члана 4. став 2. Закона о платама у државним

органима и јавним службама прописано да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног закона искључује примену одредбе члана 118. став 1. тачке 5. и 6. Закона о раду, као и да Посебним колективним уговором за запослене у јавним службама није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. То право није предвиђено ни ПКУ за здравствене установе чији је оснивач РС, АП и јединица локалне самоуправе („Сл. гласник РС“, бр.106/18), као ни ПКУ за здравствене установе чији је оснивач РС, АП и јединица локалне самоуправе („Сл. гласник РС“, бр.96/19 и 58/19), нити претходно важећем ПКУ из 2010. године. Пошто је тужиоцу накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, у утуженом периоду, исплаћивана кроз коефицијент за обрачун његове плате, следи да му не припада право на исплату која је предмет овог спора, без обзира на то што је тужиоцу плата исплаћивана у висини минималне зараде.

На основу Закључка усвојеног на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној 05.07.2022. године, запослени коме се плата исплаћује у висини вредности минималне зараде у јавним службама, као корисницима буџетских средстава, остварују право на накнаду трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора по основу рада применом коефицијента за обрачун и исплату плата, у коме је садржан додатак на име тих накнада и саставни део коефицијента за сваког запосленог. Из тих разлога, наводима ревизије тужиоца се неосновано побија правилност примене материјалног права.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка јер је донета правилном применом одредбе члана 153. став 1, 154. и 165. став 2. ЗПП.

Из изложених разлога, Врховни суд је донео одлуку као у изреци применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП.

Тужилац није успео у спору па нема право на накнаду тражених трошкова ревизијског поступка, сагласно чл. 153. ст. 1 ЗПП.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић